
การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของ
ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา Internal Supervision
Management of Educational Institution Administrators
According to the Opinions' of Teachers in the Secondary Area Office Yala

ยิวาเรียะ ล่าเตะเกะ

Yuwariyah Latekeh

คณะศิลปศาสตร์และศึกษาศาสตร์

หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาศาสตร์

Abstract

This research aimed to: 1) examine the level of internal supervision administration of school administrators as perceived by teachers under the Secondary Educational Service Area Office Yala; 2) compare the internal supervision administration of school administrators classified by gender, age, and school size; and 3) investigate problems and provide recommendations for improving internal supervision administration. The sample consisted of 204 teachers under the Secondary Educational Service Area Office Yala, selected using Yamane's formula and a simple random sampling technique. The research instrument was a five-point Likert scale questionnaire. Data were analyzed using mean, standard deviation, independent samples t-test, and one-way analysis of variance (ANOVA) with statistical software.

The findings revealed that: 1) the overall and each aspect of internal supervision administration of school administrators were at a high level; 2) the comparison results showed that teachers with different genders and ages had no statistically significant differences in their opinions, whereas teachers from schools of different sizes had statistically significant differences in overall and some aspects ; and 3) the major problems and recommendations indicated that internal supervision implementation lacked continuity in some periods, the utilization of supervision results for improvement was not systematically aligned with the PDCA cycle, personnel development did not fully meet individual needs, and classroom research promotion was not sufficiently emphasized. Therefore, school administrators should establish clear supervision plans and schedules, implement the PDCA cycle systematically, promote individualized teacher

development (ID Plan), support the use of instructional media and innovations, and encourage classroom research utilization to enhance instructional improvement and achieve sustainable educational quality.

Keywords: Operate according to the cycle. 1; Statistically 2; Supervision Management3

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2) เปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามเพศ อายุ และขนาดสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 และ 3) ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 จำนวน 204 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของทาร์โย ยามาเน่ และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย คำนวณจากสัดส่วนของประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า 2.1) ครูที่มีเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 2.2) ครูที่มีอายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และ 2.3) ครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นโดยภาพรวมและบางรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ปัญหาและข้อเสนอแนะ พบว่า ประเด็นที่สำคัญที่สุด คือ การดำเนินงานนิเทศภายในยังขาดความต่อเนื่องในบางช่วงเวลา การนำผลการนิเทศไปใช้ปรับปรุงยังไม่เป็นระบบตามวงจร PDCA การพัฒนาบุคลากรยังไม่ครอบคลุมตามความต้องการจำเป็นรายบุคคล และการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนยังไม่เข้มแข็งเท่าที่ควร ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดแผนและปฏิทินการนิเทศอย่างชัดเจน ดำเนินงานตามวงจร PDCA อย่างครบถ้วน ส่งเสริมการพัฒนาครูรายบุคคล (ID Plan) สนับสนุนการใช้สื่อและนวัตกรรมทางการเรียนรู้ รวมทั้งส่งเสริมให้ครูดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนและนำผลไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ : ดำเนินงานตามวงจร 1; ทางสถิติ 2; บริหารงานนิเทศ3

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงฉบับปี พ.ศ. 2562 เป็นกฎหมายแม่บทที่กำหนดทิศทางการจัดการศึกษาไทย โดยมีหลักการสำคัญคือ การจัดการศึกษาต้องมุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข อีกทั้งยืนยันสิทธิของบุคคลทุกคนในการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างน้อย 12 ปี โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายและต้องจัดการศึกษาอย่างทั่วถึง มีคุณภาพและเท่าเทียมกัน นอกจากนี้ยังเน้นให้ถือว่าผู้เรียนมี

ความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ หากได้รับการส่งเสริมและจัดโอกาสที่เหมาะสม จึงเป็นพันธกิจสำคัญของรัฐและสถานศึกษาที่ต้องสร้างระบบการเรียนรู้ ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2562: 10) การบัญญัติกฎหมายดังกล่าวสะท้อนความมุ่งมั่นของประเทศไทย ที่จะยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สามารถแข่งขันได้ในระดับสากล และรองรับความท้าทายของศตวรรษที่ 21

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนด หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ให้เป็นกรอบมาตรฐานการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาทั่วประเทศ โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในสังคม หลักสูตรนี้ได้กำหนดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน เช่น ความสามารถในการสื่อสาร การคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิตและการใช้เทคโนโลยี ตลอดจนการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้ผู้เรียนเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ แม้หลักสูตรดังกล่าวยังคงใช้มาจนถึงปัจจุบัน แต่มีการทบทวนและปรับปรุงอย่างต่อเนื่องเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกและความต้องการของผู้เรียน โดยทิศทางปัจจุบันมุ่งสู่การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ ซึ่งเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริงในชีวิตและการทำงาน อันเป็นแนวทางที่หลายประเทศทั่วโลกให้ความสำคัญ และถือเป็นก้าวสำคัญที่จะทำให้การศึกษาไทยก้าวทันต่อมาตรฐานสากลและตอบสนองต่อความต้องการของสังคมในอนาคต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2565: 5-6)

การจัดการศึกษาไทยยังต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570) ซึ่งได้กำหนดให้ “การพัฒนาคน” เป็นหัวใจหลักของการพัฒนาประเทศ โดยมุ่งเสริมสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและยกระดับทักษะที่จำเป็นต่อโลกยุคดิจิทัลและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ แผนดังกล่าวยังเน้นการพัฒนาคนไทยให้มีสมรรถนะรอบด้าน ทั้งด้านวิชาการ ทักษะการทำงาน และคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้ประชาชนสามารถปรับตัว

ได้อย่างมีคุณภาพและแข่งขันได้ในระดับนานาชาติ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2565: 17-18) ดังนั้นสถานศึกษาทุกระดับจึงจำเป็นต้องพัฒนาการจัดการเรียนรู้และระบบการบริหารจัดการให้ตอบสนองต่อเป้าหมายของแผนพัฒนาฯ ฉบับปัจจุบัน เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนให้สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน

การพัฒนาประสิทธิภาพการสอนของครูนั้นไม่ใช่เพียงแค่ครูผู้สอนเท่านั้นที่จะทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ดีได้ แต่จำเป็นต้องมีผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษา เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครู เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของสถานศึกษาและทำให้เกิดประสิทธิภาพ โดยจัดให้มีการนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เนื่องจากสถานศึกษาในแต่ละพื้นที่มีบริบทที่แตกต่างกัน การนิเทศภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา จึงเป็นกระบวนการสำคัญที่จะช่วยให้ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วิธีการในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง สามารถที่จะทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ การนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและยังเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะสร้างความร่วมมือร่วมใจของครู ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษา ทำให้เกิดการพัฒนาตนเองในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการนิเทศภายในสถานศึกษาจึงเป็นการร่วมมือกันระหว่างผู้บริหารและครู เพื่อที่จะพัฒนางานในสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ รวมถึงกระบวนการเรียนการสอนของครูให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด และการชี้แนะ (Coach) เนื่องจากสามารถทำให้ครูเกิดความรู้ ทักษะและสามารถนำความรู้ไปใช้ให้เกิดผลในทางปฏิบัติได้ ซึ่งเป็นเป้าหมายที่มุ่งหวังให้เกิดขึ้นและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จากปัญหาพฤติกรรมการสอนของครูผู้สอนใน

โรงเรียนมัธยมศึกษาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษายะลา อาจจะมีสาเหตุมาจากการนิเทศภายในสถานศึกษา (ปนัดดา หมอยา. 2561: 3)

จากประเด็นดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน เนื่องจากการนิเทศภายในเป็นกลไกสำคัญในการกำกับ ติดตาม ส่งเสริม และพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูให้มีคุณภาพ สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัดทางการศึกษา หากการนิเทศภายในดำเนินการอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่อง และยึดหลักการพัฒนาโดยใช้ข้อมูลเป็นฐาน จะสามารถช่วยให้ครูปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และส่งผลต่อการยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในระยะยาว ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษายะลา เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์เกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาและแนวทางพัฒนา อันจะเป็นประโยชน์ต่อการยกระดับคุณภาพการศึกษาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้ทัดเทียมกับระดับประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษายะลา
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษายะลา จำแนกตามเพศ อายุและขนาดสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาปัญหาและขอเสนอแนะการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษายะลา

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การค้นคว้าวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษายะลา

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการค้นคว้าวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษายะลา ปีการศึกษา 2567 จำนวนทั้งหมด 415 คนจาก 12 โรงเรียน (ข้อมูลสารสนเทศสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษายะลา. 2568)

ขอบเขตด้านพื้นที่

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการค้นคว้าวิจัยนี้ คือ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษายะลา ปีการศึกษา 2567 จำนวน 204 คน จาก 12 โรงเรียน ได้มาจากการคำนวณจากสูตรของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane. 1973: 727-728) เพื่อกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยคำนวณจากสัดส่วนประชากร (Proportional Allocation)

บทบาทวรรณกรรม

สุณิสสา มุ้ยจีน (2563: 12) ได้ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษา ไว้ว่า การบริหาร สถานศึกษา หมายถึง การร่วมมือกันทำงานของบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อให้ สถานศึกษามีคุณภาพโดยใช้ ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์กับการศึกษามากที่สุด ทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะ ทักษะคิด ค่านิยม คุณธรรมจริยธรรม โดยผ่านวิธีการของสถานศึกษา การสั่ง การสั่งการ การอำนวยความสะดวกและ การปรับปรุงการทำงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนดความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา สุภา ภรณ์ เทียงทางธรรม (2564: 11) ได้ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า การ บริหารสถานศึกษา หมายถึง การจัดกระบวนการทำงานโดยผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผนทั้งศาสตร์และศิลป์ให้เกิดความร่วมมือกันของ บุคลากรในสถานศึกษาในการพัฒนาสถานศึกษาพัฒนาเยาวชน ชุมชน สังคมในทุก ๆ ด้าน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด แก่ผู้เรียนและตรงตามความต้องการของสังคม

สรุปได้ว่า ความหมายของการบริหารสถานศึกษา หมายถึง ภารกิจหลักของผู้บริหารที่จะต้องมีการวางแผน วิธีการและขั้นตอนต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ กระบวนการที่ใช้ทั้ง ศาสตร์และศิลป์เพื่อเป็นการพัฒนากระบวนการทำงานให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย และรวมถึงการร่วมมือกัน ทำงานของบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อให้สถานศึกษามีคุณภาพ โดยใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์ กับการศึกษามากที่สุดเป็นไปได้อย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพสูงสุด

ทิพวรรณ ถาวรโชติ (2564: 24) ได้ให้ความสำคัญของการบริหารการศึกษา ไว้ว่า การบริหารสถานศึกษา เป็นกระบวนการดำเนินงานในกิจกรรมด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหาร ครู อาจารย์ และองค์ คณะบุคคลฝ่ายต่าง ๆ ของชุมชนในท้องถิ่นเพื่อร่วมกันวางแผนการจัดการศึกษาภายในสถานศึกษา อย่างเป็นระบบ ตามมาตรฐานและคุณภาพให้แก่เยาวชนในอันที่จะทำให้เกิดการพัฒนาในทุก ๆ ด้านอย่างมีประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพ เพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข สุรัชย์ พรหมปากดี (2565: 32) ได้ให้ความสำคัญของการบริหารการศึกษา ไว้ว่า การบริหารมีความสำคัญในการดำเนินงานทุกระดับทั้ง หน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานเอกชน ทุกองค์กรต้องมีหลักและวิธีการบริหารที่ดีในการบริหารจึงจะสามารถ เปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มพูนผลผลิต และสร้างความ เจริญก้าวหน้ามั่นคงให้แก่องค์กรนั้น ๆ ดังจะเห็นได้จากในปัจจุบัน องค์กรต่าง ๆ ได้พยายามที่จะเลือก และสรรหานักบริหารมืออาชีพมาเป็นผู้จัดการเพื่อบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ ดำเนินที่สุด

สรุปได้ว่า ความสำคัญของการบริหารการศึกษา หมายถึง เป็นกระบวนการดำเนินงานในกิจกรรมด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษาและคณะบุคคลฝ่ายต่าง ๆ ของชุมชนในท้องถิ่น เพื่อร่วมกันวางแผนการจัดการศึกษาภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบตามมาตรฐานและคุณภาพ วางแผนระบบการ ทำงานภายในโรงเรียน ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ศิลปวิทยาการ คุณธรรมจริยธรรมในการบริหารงาน อีกทั้งยังเป็นศูนย์ รวมของความศรัทธาและความเลื่อมใสของผู้ร่วมงานให้เป็นไปอย่างราบรื่น เพื่อผลักดันให้สถานศึกษาบรรลุ วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

การนิเทศที่มีประสิทธิภาพนั้นเป็นเสมือน "กาว" ที่เชื่อมโยงองค์ประกอบของโรงเรียนให้ดำเนินไปในทิศทาง เดียวกัน กล่าวคือ การนิเทศต้องสามารถเชื่อมโยงเป้าหมายขององค์กรเข้ากับความต้องการในการพัฒนาของครู และ ส่งผลสู่การเรียนรู้ของนักเรียนอย่างเป็นรูปธรรม อีกประเด็นที่สำคัญคือ การนิเทศในมุมมองของผู้เขียนต้องมี จุดมุ่งหมายทางศีลธรรม (moral purpose) อันตั้งอยู่บนคำถามสำคัญสองประการ ได้แก่ "เราต้องการสังคมแบบใด?"

และ “โรงเรียนควรมีลักษณะเช่นไรเพื่อส่งเสริมสังคมในอุดมคตินั้น?” หากคำตอบของคำถามแรกคือ “สังคมประชาธิปไตยที่เสมอภาค” โรงเรียนก็ควรสะท้อนค่านิยมดังกล่าว และการนิเทศควรมีบทบาทในการส่งเสริมสิ่งนั้นด้วย ดังนั้น การนิเทศการศึกษาตามแนวคิดของ Glickman จึงเป็นกระบวนการที่มีมิติทั้งทางวิชาการ สังคม และจริยธรรม โดยต้องเน้นการร่วมมือ พัฒนา และส่งเสริมศักยภาพครู เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและเท่าเทียมสำหรับนักเรียนทุกคน

สรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญในการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูและนักเรียนอย่างเป็นระบบ ผ่านความร่วมมือ การให้คำปรึกษา และการทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง โดยมีเป้าหมายเพื่อยกระดับคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ กระบวนการนิเทศไม่ได้จำกัดเฉพาะการตรวจสอบหรือควบคุม แต่เน้นการช่วยเหลือ แก้ไข ปรับปรุง และพัฒนางานด้านการเรียนการสอน รวมถึงการสร้างบรรยากาศการทำงานที่เป็นมิตรและเปิดโอกาสให้ครูได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ การนิเทศในปัจจุบันจึงมุ่งเน้นการใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ การส่งเสริมการคิดสร้างสรรค์ การใช้เทคโนโลยี การวางแผนร่วมกัน และการวัดผลเพื่อพัฒนาอย่างเป็นระบบและยั่งยืน อีกทั้งยังเป็นกลไกเชิงกลยุทธ์ในการพัฒนาโรงเรียนให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมและบริบททางการศึกษา เพื่อสร้างโอกาสและสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้านในทุกมิติ

การศึกษาค้นคว้าวิจัยครั้งนี้ขอนำเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงาน นิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษายะลา โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา ความหมายของการบริหารสถานศึกษา ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา การนิเทศการศึกษา ความหมายของการนิเทศการศึกษา ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา รูปแบบของการนิเทศการศึกษา กระบวนการนิเทศการศึกษา การนิเทศภายในสถานศึกษา ความหมายของการนิเทศภายในสถานศึกษา ความสำคัญและความจำเป็นของการนิเทศภายในสถานศึกษา ขอบข่ายการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ข้อมูลพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษายะลา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง งานวิจัยในประเทศ งานวิจัยต่างประเทศ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาการบริหารงานนิเทศ ภายในของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษายะลา ซึ่งในบทนี้นำเสนอวิธีการดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังนี้ 1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 3. การเก็บรวบรวมข้อมูล 4. การวิเคราะห์ข้อมูลฯ

1) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยผู้ค้นคว้าวิจัยสร้างขึ้น โดยอาศัยแนวความคิดจากเอกสารและงานค้นคว้าวิจัยที่เกี่ยวข้องแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist) ประกอบด้วย เพศ อายุและขนาดสถานศึกษา ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นการบริหารงานนิเทศ

ภายในของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 35 จำนวน 35 ข้อ สอดคล้องกับเนื้อหา 7 ด้าน ดังนี้ 1. ด้านกระบวนการนิเทศภายในจำนวน 5 ข้อ 2. ด้านการพัฒนาบุคลากรจำนวน 5 ข้อ 3. ด้านการพัฒนาหลักสูตรจำนวน 5 ข้อ 4. ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้จำนวน 5 ข้อ 5. ด้านสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ จำนวน 5 ข้อ 6. ด้านการวิจัยในชั้นเรียนจำนวน 5 ข้อ 7. ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาจำนวน 5 ข้อ แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของ ลิเคอร์ (Likert's Rating Scale. 1993: 247) โดยผู้ศึกษาค้นคว้ากำหนดค่าน้ำหนักของคะแนนเป็น 5 ระดับ ซึ่งมีความหมายดังนี้ 5 คะแนน หมายถึง การบริหารงานนิเทศภายในอยู่ในระดับมากที่สุด 4 คะแนน หมายถึง การบริหารงานนิเทศภายในอยู่ในระดับมาก 3 คะแนน หมายถึง การบริหารงานนิเทศภายในอยู่ในระดับปานกลาง 2 คะแนน หมายถึง การบริหารงานนิเทศภายในอยู่ในระดับน้อย 1 คะแนน หมายถึง การบริหารงานนิเทศภายในอยู่ในระดับน้อยที่สุด เกณฑ์และวิธีการให้คะแนน การให้คะแนนจะให้คะแนนในข้อความคือ 5,4,3,2,1 ตอนที่ 3 เป็นข้อคำถามปลายเปิด (Open Ended Questionnaire) เกี่ยวกับปัญหา และข้อเสนอแนะการบริหารงานนิเทศภายใน 7 ด้าน คือ ด้านกระบวนการนิเทศภายใน ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ด้านสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ด้านการวิจัยในชั้นเรียนและด้านการประกันคุณภาพการศึกษา.

2) การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอลงชื่อแนะนำตัวผู้วิจัยเพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยจากสำนักงานบัณฑิตศึกษา สถาบันรัชต์ภาคย์ วิทยาเขตยะลา ถึงผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 35 เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อค้นคว้าอิสระ 2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถาม จำนวน 204 ฉบับ ไปถึงครูผู้สอนด้วยตัวเอง 3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืน จำนวน 204 ฉบับ มาตรวจสอบความสมบูรณ์เพื่อดำเนินการวิเคราะห์และสรุปผลการวิเคราะห์ตามขั้นตอนการวิจัย

3) การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้รับข้อมูลครบถ้วนตามที่ต้องการแล้ว การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามตอนที่ 1 และตอนที่ 2 ที่เก็บรวบรวมได้ไปวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป 1.1 แบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบ ตรวจสอบรายการ (Check List) ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การแจกแจงค่าร้อยละ (Percentage) จำแนกตามระดับเพศ อายุ และขนาดสถานศึกษา นำมาแจกแจงความถี่ (Frequency) เป็นรายชื่อ ใช้วิเคราะห์คำนวณค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง 1.2 แบบสอบถามตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 35 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายชื่อและโดยภาพรวมทั้ง 7 ด้าน แล้วนำค่าไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ การวิเคราะห์ผลการประเมิน โดยวิธีการแปลผลตามเกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute Criteria) (ยูทอ โภยวรรณ และกฤษมา ผลาพรหม. 2553) ซึ่งแบ่งคะแนนเป็นช่วง ๆ แต่ละช่วงมีความหมาย ดังนี้ ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง การบริหารงานนิเทศภายใน อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง การบริหารงานนิเทศภายใน อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง การบริหารงานนิเทศภายใน อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง การบริหารงานนิเทศภายใน อยู่ในระดับน้อย ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง การบริหารงานนิเทศภายใน อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารงานนิเทศภายใน เปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายใน จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ และขนาดสถานศึกษา ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๒๒ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๒๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๗ จำนวนทั้งหมด ๔๑๕ คนจาก ๑๒ โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างคือ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๒๒ ได้มาจากการคำนวณจากสูตรของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973) ที่มีระดับความเชื่อมั่น 95% และความคลาดเคลื่อน +5% ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 204 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมเป็นแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ (Lickert's Scale) โดยผู้วิจัยกำหนดค่าน้ำหนักของคะแนนเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบค่าเอฟ (F-test) และแบบวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) และการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ่ (Scheffé) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นจำแนกตามเพศ อายุและขนาดสถานศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้การ วิเคราะห์ข้อมูลการแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๒๒ ตามวัตถุประสงค์และสมมุติฐานของการวิจัยได้แก่ ๒.1 ผลการวิเคราะห์การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๒๒ ใน ๗ ด้าน คือ ๑. ด้านกระบวนการนิเทศภายใน ๒. ด้านการพัฒนาบุคลากร ๓. ด้านการพัฒนาหลักสูตร ๔. ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ๕. ด้านสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ ๖. ด้านการวิจัยในชั้นเรียน ๗. ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ๒.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหาร สถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๒๒ ใน ๗ ด้าน จำแนกตามเพศ อายุและขนาดสถานศึกษา โดยใช้สถิติเปรียบเทียบ t-test และ F-test ตอนที่ 3 วิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๒๒ โดยการประมวลความคิดเห็นแล้วนำเสนอข้อมูลในรูปความเรียง

ตารางที่ 1 ค่าความถี่และร้อยละของสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ อายุ และขนาดสถานศึกษา

ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	79	38.73
หญิง	125	61.27
รวม	204	100.00

2. อายุ		
น้อยกว่า 25 ปี	32	15.69
25 – 50 ปี	132	64.70
มากกว่า 50 ปี	40	19.61
รวม	204	100.00
3. ขนาดสถานศึกษา		
ขนาดเล็ก	59	28.92
ขนาดกลาง	49	24.02
ขนาดใหญ่	96	47.06
รวม	204	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า สถานภาพของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 61.27 เพศชายจำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 38.73 ส่วนใหญ่เป็นครูที่มีอายุ 25 ปี – 50 ปี จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 64.70 อายุ น้อยกว่า 25 ปี จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 15.69 อายุมากกว่า 50 ปี จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 19.61 และส่วนใหญ่ เป็นครูที่อยู่โรงเรียนขนาดใหญ่ มีจำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 47.06 โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 28.92 และโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 24.02 ตามลำดับ

ตารางที่ 2 การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษายะลา โดยภาพรวมและรายด้าน

ข้อ	การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษายะลา	N = 204		ระดับ
		\bar{x}	S.D	
1	ด้านกระบวนการนิเทศภายใน	4.23	0.69	มาก
2	ด้านการพัฒนาบุคลากร	4.18	0.72	มาก
3	ด้านการพัฒนาหลักสูตร	4.20	0.70	มาก
4	ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้	4.32	0.65	มาก
5	ด้านสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้	4.15	0.75	มาก
6	ด้านการวิจัยในชั้นเรียน	4.10	0.78	มาก
7	ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	4.19	0.71	มาก
	รวม	4.20	0.70	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา โดย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.20$, S.D. = 0.70) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มี ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.32$, S.D.= 0.65) รองลงมา คือ ด้านกระบวนการนิเทศภายใน

(\bar{x} = 4.23, S.D.= 0.69) ด้านการพัฒนาหลักสูตร (\bar{x} = 4.20, S.D.= 0.70) ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา (\bar{x} = 4.19, S.D.= 0.71) ด้านการพัฒนาบุคลากร (\bar{x} = 4.18, S.D.= 0.72) และด้านสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ (\bar{x} = 4.15, S.D.= 0.75) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการวิจัยในชั้นเรียน (\bar{x} = 4.10, S.D.= 0.78)

อภิปรายผล

ผลการวิจัย การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39 อภิปรายผลได้ดังนี้ 1. การนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ รองลงมาคือ ด้านกระบวนการนิเทศภายใน ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านการวิจัยในชั้นเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39 ให้ความสำคัญกับการนิเทศภายในในฐานะกลไกสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ โดยมีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ทั้งในด้านการวางแผน การกำหนดบทบาทหน้าที่ การติดตามการปฏิบัติงาน และการส่งเสริมให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสะท้อนถึงความมุ่งมั่นของผู้บริหารในการใช้กระบวนการนิเทศภายในเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ รองลงมา คือ ด้านกระบวนการนิเทศภายใน ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ และด้านการวิจัยในชั้นเรียน ตามลำดับ สอดคล้องกับวนิดา มะดีเยาะ (2567) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง กระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคคลินิกพื้นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษา เขต 3 ผลวิจัยพบว่า กระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับ อรพรรณ โล่ห์คำ และคณะ (2565) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การนิเทศภายในที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ผลวิจัยพบว่า การนิเทศภายในโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของนิติกร สาครี และนิยดา เปี่ยมพิชนะ (2565) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ผลวิจัยพบว่า การนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับ ชลชรัส นุกอง (2563) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 สหวิทยาเขตบางมูลนาก ผลวิจัยพบว่า บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับ อริยะ เอมสมบุญ (2563) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทผู้บริหารสถานศึกษากับการนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39 ผลวิจัยพบว่า การนิเทศภายในสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

สรุปผล

1. การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๑๖ สรุปผลได้ดังนี้ จากการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 61.27 และเพศชาย จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 38.73 ส่วนใหญ่มีอายุ 25-50 ปี จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 64.70 รองลงมา คือ มากกว่า 50 ปี จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 19.61 และน้อยกว่า 25 ปี จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 15.69 ส่วนขนาดสถานศึกษาพบว่า กลุ่ม ตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 47.06 รองลงมา คือ ขนาดเล็ก จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 28.92 และขนาดกลาง จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 24.02 ตามลำดับ 2. การบริหารงานนิเทศ ภายในของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๑๖ โดย ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้าน กระบวนการจัดการเรียนรู้ รองลงมา คือ ด้านกระบวนการนิเทศภายใน ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการประกัน คุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านสื่อและนวัตกรรมทางการเรียนรู้ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้าน การวิจัยในชั้นเรียน ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา มัธยมศึกษาเขต ๑๖ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและพัฒนากระบวนการนิเทศภายในอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะด้าน กระบวนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งพบว่ามีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ควรรักษามาตรฐานและพัฒนาให้เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืน เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนให้สูงขึ้น 2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีความ ทันสมัย สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนและชุมชน โดยสนับสนุนให้ครูมีส่วนร่วมในการออกแบบและปรับปรุงหลักสูตร อย่างต่อเนื่อง 3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและสนับสนุนการใช้สื่อและนวัตกรรมทางการเรียนรู้ให้มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา เช่น ภาวะผู้นำทาง วิชาการ แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน หรือวัฒนธรรมองค์กร เพื่อให้เข้าใจปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการนิเทศ ภายในมากยิ่งขึ้น 2. ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับกระบวนการดำเนินงาน ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการพัฒนา 3. ควรศึกษาการ พัฒนารูปแบบหรือโมเดลการนิเทศภายในที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อให้ เกิดแนวทางการบริหารงานนิเทศภายในที่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับบริบทพื้นที่ 4. ควรมีการศึกษาวิจัย เปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาต่าง ๆ เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างและ

นำไปสู่การพัฒนาแนวทางการนิเทศที่เหมาะสม 5. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานนิเทศภายในกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน เพื่อยืนยันผลลัพธ์ของการนิเทศภายในที่มีต่อคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม

References

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562. กระทรวงศึกษาธิการ.
- กาญจนา ตีหาญ, วัน เดชพิชัย, และสุจิตรา จรจิต. (2567). การนิเทศการศึกษากับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน. วารสารศึกษาศาสตร์, 18(2), 1927–1938.
- กิตติศักดิ์ พงษ์สุระ; เฉลิมพล มีชัย; และ ชัยวัฒน์ ประสงค์สร้าง. (2568, มกราคม-มีนาคม). การบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นโรงเรียนนวัตกรรม. วารสารรัชต์ภาคย์, 19(62), 431–443.
- กรรณิกา บุญช่วย. (2561). การศึกษาบทบาทภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดตราด จันทบุรี และระยอง (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- กวิณพัฒน์ ขวัญแน่น, ปกรณ์ ประจัญบาน, อนุชา กอนพวง, และวาริรัตน์ แก้วอุไร. (2568). แนวทางการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้. วารสารการบริหารการศึกษา, 19(1), 765–780.
- เกวรี เกร็มย์. (2561). การนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- จรินทร์ อุตสาหะ. (2564). การบริหารสถานศึกษาและการนิเทศภายใน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชลขันธ์ นุกอง. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครู (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ณัฐพร วัตตุ. (2564). การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ดวงทิพย์ เพ็ชรนิล, วรณวี ปานศิริ, และทัศนีย์ ซอเทียนทิพย์. (2568). กระบวนการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา. วารสารวิชาการศึกษา, 20(1), 1–10.
- ทิพวรรณ ถาวรโชติ. (2564). การบริหารการศึกษาในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ธารทิพย์ ด้ายศ. (2561). การนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็กตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 (การค้นคว้าอิสระปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- ธัญลักษณ์ ศรีสวัสดิ์ และ พิมพ์ปวีณ์ สุวรรณโณ. (2568). ความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3. วารสารทัศนมิติทางการศึกษา, 3(1), 15–30.
- นิติกร สาครี, และนิยดา เปี่ยมพิชนะ. (2565). การนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5. วารสารการบริหารการศึกษา, 18(1), 1–15.

- นันทรัตน์ คงคะชาติ, ทินกร ชอัมพงษ์, และปพนสรศักดิ์ โพธิพิทักษ์. (2564). การนิเทศภายในสถานศึกษากับการพัฒนาครู. วารสารบริหารการศึกษา, 17(2), 17–32.
- นรมน ชันดี. (2561). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาการเรียนรู้อ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปนัดดา หมอยา. (2561). การพัฒนาระบบการนิเทศแบบสอนแนะในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัชฌมศึกษา เขต 24. วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 5(1), 52–61.
- พิชญภา ยืนยาว. (2565). การบริหารสถานศึกษาเชิงระบบ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พันธ์เพ็ญ โพธิ์ใบ. (2565). การนิเทศภายในกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน. วารสารศึกษาศาสตร์, 16(2), 284–295.
- ภคนันท์รัตน์ สมบัติวงศ์, และศีกฤทธิ ศิลาลาย. (2567). การนิเทศภายในกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา. วารสารการศึกษาไทย, 18(3), 327–346.
- มนัส ไหยังไทย, จุฑามาส ไหยังไทย, และจันทร์พิมพ์ วงศ์ประชารัตน์. (2568). การนิเทศการศึกษากับการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา. วารสารบริหารการศึกษา, 19(1), 1–10.
- ยุทธ ไกยวรรณ, และกุสุมา ผลาพรหม. (2553). การวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ระวีวรรณ สุขเจริญ. (2564). การนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- วิภาภรณ์ วิเศษวงษา. (2563). การพัฒนานิเทศการศึกษาในศตวรรษที่ 21. วารสารครุศาสตร์, 20(1), 35–47.
- วนิดา มะดีเยาะ. (2567). กระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคพลิกผัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- วรกมล น้อยพิทักษ์. (2561). บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วรพล ศรีเทพ, และพงษ์พัฒน์ รักด้วง. (2567). การนิเทศภายในกับการเรียนรู้เชิงรุก. วารสารวิชาการการศึกษา, 18(1), 1–20.
- ศศิทิพย์ ตาลพันธ์, และเอกราช โฆษิตพิมานเวช. (2565). การนิเทศภายในที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษา. วารสารการบริหารการศึกษา, 18(1), 95–110.
- ศิริัญญา นะวะโต; พระมหาสกุล มหาวิโร; และ ฉัตรชัย ศิริกุลพันธ์. (2567, ตุลาคม–ธันวาคม). การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาตามแนวคิดของกลิตแมน โรงเรียนต้นแก้วผดุงพิทยาลัย. วารสารพุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์, 9(4), 258–259.
- สุภา แสงสุวรรณ. (2561). คู่มือการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา. สงขลา: สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสงขลา.
- สุนิสา มัยจีน. (2563). การบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สถาพร สมอุทัย. (2565). การนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครู. วารสารการบริหารการศึกษา, 18(2), 267–284.
- สุภาภรณ์ เทียงทางธรรม. (2564). การบริหารสถานศึกษาและชุมชน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- สุรชัย พรหมปากดี. (2565). หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุภารัตน์ งามวิสัย. (2561). การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- สุภาพร แซ่ลี, และจรัส อติวิทยาภรณ์. (2563). การนิเทศภายในสถานศึกษา. วารสารศึกษาศาสตร์, 14(3), 1248–1295.
- เสาวลักษณ์ บุญมาก. (2564). การนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- สัมมา รณินัย. (2560). หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2565). แนวทางการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษายะลา. (2567). ข้อมูลพื้นฐาน วิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ (ออนไลน์). สืบค้น 31 สิงหาคม 2568, (ไม่ปรากฏ URL).
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษายะลา. (2568). ข้อมูลสารสนเทศสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ยะลา ปีการศึกษา 2568 (เอกสาร/ออนไลน์). ยะลา: ผู้จัดทำ.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2567). แนวทางการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566–2570). กรุงเทพฯ: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2564). แนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- อริยะ เอมสมบุญ. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทผู้บริหารสถานศึกษากับการนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39. วารสารการบริหารการศึกษา, 16(2), 89–104.
- อภิสร่า กังสังข์. (2561). การบริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยศรีนครินทร-วิโรฒ.
- อานิตา โส๊ะแห, และตรัยภูมิินทร์ ตริตร์ศรีวร. (2565). การนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา. ในการประชุม ชาติใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 13 (น. 1560–1575). สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- อารีลักษณ์ ปุกน้อย. (2567). การนิเทศการศึกษาในยุคดิจิทัล. วารสารศึกษาศาสตร์, 18(2), 256–269.
- อรรวรรณ โล่ห์คำ, และคณะ. (2565). การนิเทศภายในที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1. วารสารการบริหารการศึกษา, 18(2), 145–160.
- อัญชนา นิมะ. (2567). การนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ จังหวัดนราธิวาส (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- อติกาญจน์ ศรีสังข์. (2564). บทบาทผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Agih A. Allen. (2 0 1 5). Effective School Management and Supervision: Imperative for Quality Education Service Delivery. An International Multidisciplinary Journal 9, 3 (July 2015): 62–74.

- Alam, M., et al. (2021). Educational supervision and teacher development. *International Journal of Educational Development*, 81, 1–12.
- Amelia, R., et al. (2021). Instructional supervision and teacher performance. *Journal of Education and Practice*, 12(5), 144–155.
- Ategwu, A. (2022). Educational supervision in the 21st century. *International Journal of Educational Research*, 115, 47–57.
- Baffour–Awuah, L. (2011). Supervision of Instruction in Public Primary Schools in Ghana: Teachers and Head Teachers Perspectives. *Journal of Education and Training Studies*, 5(2), 208–210, August.
- Christopher, M. (2015). *Relationship marketing: Bringing quality, customer service and marketing together*. Oxford: Butterworth.
- Clark, T.J. (2015). *Success through quality*. Wisconsin: ASQ Quality.
- Glickman, C. D., Gordon, S. P., & Ross–Gordon, J. M. (2013). *Supervision and instructional leadership: A developmental approach* (9th ed.). Boston, MA: Pearson.
- Harris, B. M. (1985). *Supervisory behavior in education* (3rd ed.). Englewood Cliffs, NJ: Prentice–Hall.
- John F. (2011). *Risso, Teachers and supervisors perception of current and experiences*. accessed 1 September 2011 Available
- Yarbrough, B.D. (2011). *The program evaluation standards: A guide for evaluators and evaluation users* (3rd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis* (3rd ed.). New York: Harper & Row